

Vlaams
Mensenrechten
Instituut

De evaluatie van Vlaanderen door het VN Comité voor de rechten van personen met een handicap in 2024

Inhoud

Samenvatting	3
Situering.....	4
Waarbinnen kadert dit document?.....	4
Het verdrag over de rechten van personen met een handicap	4
Toezicht op dit verdrag: rapporteringsplicht	5
Wat doet het Vlaams Mensenrechteninstituut?	6
Waarom dit document?	6
Volgens welke procedure werd het VN-rapport opgesteld?.....	7
Wat moet de Vlaamse Overheid doen?	8
Alle beleidsdomeinen	9
Omgeving	11
Mobiliteit en openbare werken.....	11
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	12
Wonen	14
Onderwijs en Vorming	15
Werk en sociale economie	16
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie.....	16
Wanneer is de volgende rapportering?	17
Wat zal het Vlaams Mensenrechteninstituut doen?	17

Samenvatting

Sinds 2009 is het Verdrag van 13 december 2006 van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap van kracht in Vlaanderen. Dit verdrag omvat een brede waaier aan mensenrechten, met een specifieke focus op mensen met een handicap. Om de zoveel tijd wordt er een rapporteringsprocedure opgestart, zodat een gespecialiseerd VN-comité kan beoordelen welke maatregelen de overheid heeft genomen om het verdrag na te leven en welke vooruitgang er is geboekt.

In 2019 begon de tweede rapportageprocedure voor België. Na het horen van verschillende overheden, mensenrechteninstellingen en middenveld organisaties, publiceerde het VN-Comité voor de Rechten van Personen met een Handicap zijn opmerkingen en aanbevelingen voor België.

Met dit verslag wil het Vlaams Mensenrechteninstituut de door het Comité geformuleerde slotopmerkingen voor de Vlaamse beleidsdomeinen onder de aandacht brengen. Het doel is om zowel de overheid als de burgers op een heldere manier te informeren over het Verdrag, de rapportageprocedure en de bijbehorende aanbevelingen, zodat deze daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd.

Situering

Waarbinnen kadert dit document?

Het verdrag over de rechten van personen met een handicap

Het **volledige genot van alle personen met een handicap van alle mensenrechten op voet van gelijkheid bevorderen, beschermen en waarborgen, alsook de eerbiediging van hun inherente waardigheid bevorderen**. Dit is de doelstelling van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (verder: VRPH), dat op 13 december 2006 werd aangenomen door de Verenigde Naties.¹ Sinds 2009 geldt dit verdrag ook in Vlaanderen.²

[Lees het volledige Verdrag hier.](#)

Personen met een handicap worden vaak geconfronteerd met obstakels die hun participatie in de samenleving op voet van gelijkheid met andere belemmeren. Daarom bevat het verdrag een brede waaier aan verschillende mensenrechten die reeds beschermd werden in andere mensenrechtenverdragen maar met een specifieke focus op personen met een handicap.

Maar **wie zijn personen met een handicap**? Het VRPH stapt af van een medische benadering van een handicap en hanteert een sociale benadering. Volgens het VRPH omvatten personen met een handicap alle personen met langdurige fysieke, mentale, verstandelijke of zintuiglijke beperkingen die hen in wisselwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, daadwerkelijk en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving.³

De grondbeginselen van dit Verdrag zijn:

1. Respect voor de inherente waardigheid, persoonlijke autonomie, met inbegrip van de vrijheid zelf keuzes te maken en de onafhankelijkheid van personen;
2. Non-discriminatie;
3. Volledige en daadwerkelijke participatie in, en opname in de samenleving;
4. Respect voor verschillen en aanvaarding dat personen met een handicap deel uitmaken van de mensheid en menselijke diversiteit;
5. Gelijke kansen;

¹ Verdrag van 13 december 2006 van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap.

² Decreet 8 mei 2009 houdende instemming met het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en het facultatief protocol bij het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, opgemaakt in New York op 13 december 2006.

³ Ar. 1 van het Verdrag

6. Toegankelijkheid;
7. Gelijkheid van man en vrouw;
8. Respect voor de zich ontwikkelende mogelijkheden van kinderen met een handicap en eerbiediging van het recht van kinderen met een handicap op het behoud van hun eigen identiteit.

Toezicht op dit verdrag: rapporteringsplicht

Bij het VRPH werd het Comité voor de Rechten van Personen met een Handicap (hierna: het Comité) opgericht. Dit Comité houdt toezicht op de naleving van het verdrag door de verdragsstaten. Iedere verdragsstaat moet periodiek een rapport indienen bij het Comité, waarin wordt aangegeven welke maatregelen zijn getroffen om de verplichtingen uit het verdrag na te komen en welke vooruitgang hierin is geboekt. Daarnaast kunnen ook andere instanties een rol spelen, zoals:

- Niet-gouvernementele organisaties, waaronder het middenveld, kunnen een **schaduwrapport** indienen.
- Nationaal monitoringsorganen kunnen een **parallel rapport** aanleveren (hierover volgt verder meer informatie).

Vervolgens gaat het comité in dialoog met de betrokken instanties en stelt een rapport op met bezorgdheden en aanbevelingen voor de verdragsstaat.

Interessant om te weten:

Het facultatief protocol bij het VRPH bevat ook een individueel klachtenrecht bij het comité voor individuen of een groep van individuen die beweren het slachtoffer te zijn van de schending van een in het verdrag genoemd recht. Dit facultatief protocol geldt ook in Vlaanderen.⁴

In principe vindt deze procedure om de 4 jaar plaats, maar mede door de hoge werkdruk binnen het comité, wordt hier meer tijd tussen gelaten. Zo werd België voor de eerste keer beoordeeld door het comité in 2014 en vond de tweede evaluatie dit jaar pas plaats.

[Hier is de vertaling in het Nederlands te vinden van de slotopmerkingen van het comité in 2014, zoals opgesteld door de FOD Sociale Zekerheid.](#)

[Hier zijn de slotopmerkingen van het comité in 2024 te vinden.](#)

⁴ Decreet 8 mei 2009 houdende instemming met het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en het facultatief protocol bij het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, opgemaakt in New York op 13 december 2006.

Wat doet het Vlaams Mensenrechteninstituut?

Naast zijn bevoegdheden op het vlak van mensenrechten en discriminatie, treedt het Vlaams Mensenrechteninstituut op als het nationaal monitoringsorgaan binnen de Vlaamse bevoegdheden. Dit betekent concreet dat wij instaan voor **de bevordering, de bescherming en de opvolging van de uitvoering van het VRPH**.

De Vlaamse decreetgever gaf deze bevoegdheid aan het Vlaams Mensenrechteninstituut met het decreet van 28 oktober 2022⁵. Artikel 6, 3de lid ervan bepaalt dat het Vlaams Mensenrechteninstituut instaat voor de bevordering, de bescherming en de opvolging van de uitvoering van het VRPH. Op die manier krijgt het instituut de rol toebedeeld als onafhankelijke toezichthouder, zoals voorzien in art 33, 2° van het verdrag en dit wat betreft de Vlaamse bevoegdheden.⁶ Het instituut besteedt dus bijzondere aandacht aan personen met een handicap bij de uitvoering van al zijn bevoegdheden en zet actief in op inclusie.

Dit betekent onder meer dat het Vlaams Mensenrechteninstituut binnen zijn werking een betekenisvolle en effectieve participatie moet verzekeren van personen met een handicap en de organisaties van personen met een handicap. In het organogram van het instituut is de wisselwerking met personen met een handicap en de verenigingen die hun belangen vertegenwoordigen, structureel verankerd via een “klankbordgroep handicap”. Voor de samenstelling van deze klankbordgroep werd een open oproep tot kandidaatsstelling gelanceerd. Het instituut maakte de samenstelling van de klankbordgroep bekend op de internationale dag voor de mensen met een beperking, 3 december 2024. Een eerste (kennismakende) vergadering zal plaatsvinden op 14 januari 2025.

Waarom dit document?

Dit document heeft tot doel om de door het Comité geformuleerde aanbevelingen voor de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen in herinnering te brengen. Het doel is om zowel de overheid als de burgers op een heldere manier te informeren over het Verdrag, de rapportageprocedure en de bijbehorende aanbevelingen, zodat deze daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd.

⁵ Decreet 28 oktober 2022 tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut.

⁶ De Vlaamse Gemeenschap is bevoegd voor ‘de globaliteit’ van het beleid inzake personen met een handicap op grond van artikel 128, §1, van de Grondwet juncto artikel 5, §1, II, 4° BWHI. De globale bevoegdheid van de gemeenschappen belet niet dat de overige bevoegdheidsniveaus, binnen hun eigen hoofdbevoegdheden en zonder de bevoegdheid van de gemeenschappen in het gedrang te brengen, specifieke regelgeving uitvaardigen die gericht is op personen met een handicap.

Volgens welke procedure werd het VN-rapport opgesteld?

De tweede evaluatie van België startte in 2019. Hieronder volgt een beknopt overzicht van de genomen stappen sindsdien⁷.

1. De rapportering verliep via een vereenvoudigde procedure. Dit betekent dat België geen volledig initieel verslag moest indienen maar de procedure beperkt werd tot een reeks geselecteerde vragen die België moest beantwoorden. De vragenlijst van het Comité aan België dateert van 30 april 2019.

[Lees hier de vragenlijst van het Comité.](#)

[De officiële Nederlandse vertaling opgesteld door de FOD Sociale Zekerheid staat hier.](#)

2. In april 2020 diende België een tweede en derde periodiek rapport in.

[Lees hier het rapport van België. De Nederlandse vertaling opgesteld door de FOD Sociale Zekerheid staat hier.](#)

3. In 2021 stelde Unia haar parallel rapport op, ook voor de Vlaamse bevoegdheden, en maakte een update in 2024.

[Lees hier het parallel rapport van Unia. De update vind je hier.](#)

4. Het was nog te vroeg voor het Vlaams Mensenrechteninstituut om een grondig en uitgebreid rapport in te dienen over de volledige uitvoering van het verdrag. Het instituut diende een beperkt parallel rapport in waarmee we een aantal zaken graag onder de aandacht van het comité wilden brengen, waaronder ons advies over het persoonsvolgend budget.

[Lees hier het parallel rapport van het Vlaams Mensenrechteninstituut. Lees hier het advies over het persoonsvolgend budget.](#)

5. Verschillende niet-gouvernementele organisaties stelden een schaduwrapport op.

6. In augustus 2024 vonden de besprekingen van het rapport van België plaats in Genève. Er vond een private sessie plaats tussen de comitéleden, de niet-gouvernementele organisaties en de nationale monitororganen. Vervolgens vond de constructieve dialoog

⁷ In 2019 bestond het instituut nog niet. Voor een gedetailleerde beschrijving van het gehele proces sindsdien, verwijzen we daarom naar de website van Unia: <https://www.unia.be/nl/over-unia/mandaat-en-bevoegdheden/evaluatie-door-vn-comité>

plaats. Tijdens deze openbare zitting worden er vragen gesteld aan de overheden en krijgen ook de nationale monitorsorganen de kans om het woord te nemen. Het Vlaams Mensenrechteninstituut koos ervoor om enkel op te treden als observator.

Herbekijk hier de [ochtendsessie](#) en [namiddagsessie](#) van de constructieve dialoog van België.

7. In september publiceerde het comité zijn slotopmerkingen over België.

[Lees hier de slotopmerkingen. De officiële Nederlandse vertaling opgesteld door de FOD Sociale Zekerheid staat hier.](#)

Wat moet de Vlaamse Overheid doen?

De slotopmerkingen van het comité vermelden per recht van het verdrag wat hun bezorgdheden en aanbevelingen zijn. Het is nu aan de Vlaamse Overheid om deze slotopmerkingen uit te voeren. Er moeten acties worden geformuleerd voor zichzelf maar ook voor de Vlaamse Regering, het Vlaams Parlement, de lokale besturen, betrokken beroepsgroepen zoals onderwijzend, medisch en juridisch personeel, evenals aan de media door gebruik te maken van moderne sociale communicatiestrategieën.

Volgens het Vlaams Mensenrechteninstituut zijn dit de 10 grootste uitdagingen voor Vlaanderen:

1. De **bekendheid en kennis over de rechten van personen van een handicap**, in het bijzonder de definitie van een persoon met een handicap conform het mensenrechtenmodel, vergroten (§6-7, 16-17)
2. Voldoende rekening houden met de bijzondere kwetsbare positie van **vrouwen en meisjes met een handicap** in beleid (§12-13)
3. **Toegankelijke particulieren en openbare gebouwen en andere openbare infrastructuur** voor alle personen met een handicap waarborgen (§18-19).
4. **Toegankelijk openbaar vervoer** waarborgen (§18-19) .
5. Personen met een handicap **beschermen tegen iedere vorm van uitbuiting, geweld en misbruik in het bijzonder dwangmaatregelen** en slachtoffers voldoende bijstand en rechtsmiddelen bieden (§20-21, 30-35)
6. Dringend voldoende ondersteuning ter beschikking stellen zodat alle personen met een handicap, ongeacht de leeftijd, **zelfstandig kunnen wonen en deel uit maken van de maatschappij** (§38-41)

7. **Toegankelijke informatie** waarborgen op alle vlakken: digitaal, op papier, voor de overheid en de publieke sector (§42-43)
8. **Inclusief onderwijs** verwezenlijken voor alle personen met een handicap (§48-49)
9. Een **inclusieve werkvloer** creëren zowel in de openbare als particuliere sector (§54-57)
10. Vermijden dat personen met een handicap in **armoede** terecht komen (§58-59)

De slotopmerkingen moeten op grote schaal verspreid worden in nationale talen en minderheidstalen, waaronder gebarentaal, en in toegankelijke formaten.

Hieronder volgt een opsomming van de slotopmerkingen per beleidsdomein:

Alle beleidsdomeinen

Algemeen beginsel en verplichtingen (art. 1-4)

- ❖ Het vergroten van de bekendheid en kennis over de rechten van personen met een handicap, inclusief het regelgevend kader, de definitie van een persoon met een handicap, het beleid en de mandaten van autoriteiten.
- ❖ De definitie van een persoon met een handicap gebaseerd op het medisch model vervangen door het mensenrechtenmodel
- ❖ Het waarborgen van voldoende betrokkenheid van personen met een handicap in alle fasen van de ontwikkeling en uitvoering van wetgeving en beleid.

Gelijkheid en non-discriminatie (art. 5)

- ❖ Het oprichten van rapportagecentra en het uitvoeren van onderzoeken om de benodigde gegevens te verzamelen voor het documenteren van discriminatie.
- ❖ Het creëren van één centraal contactpunt op alle niveaus waar slachtoffers van (meervoudige en intersectorale) discriminatie hun klachten kunnen indienen.

Vrouwen en meisjes met een handicap (art. 6)

- ❖ Het mainstreamen van de rechten van vrouwen en meisjes in het beleid.
- ❖ Het verzamelen van gegevens en statistieken over de obstakels die zij ervaren.

Kinderen met een handicap (art. 7)

- ❖ Het aanpassen van de regelgeving zodat kinderen actief betrokken worden bij beslissingen die hun leven beïnvloeden.
- ❖ Het voorzien van voldoende middelen voor ondersteuning, zodat kinderen thuis kunnen blijven wonen en plaatsing in instellingen of andere niet-inclusieve structuren wordt voorkomen.

Bevordering van bewustwording (art. 8)

- ❖ De definitie van een persoon met een handicap, gebaseerd op het medisch model, vervangen door het mensenrechtenmodel.
- ❖ Het vergroten van het bewustzijn over de waardigheid en rechten van personen met een handicap.

Risicovolle situaties en humanitaire noodsituaties (art. 11)

- ❖ Het opstellen van een alomvattend crisismanagementplan.
- ❖ Het ontwikkelen van een inclusieve strategie op alle bestuursniveaus voor personen met een handicap, gericht op alle soorten risico's en noodsituaties, waarbij de specifieke behoeften van personen met een handicap in risicosituaties worden erkend.

Vrijwaring van foltering en andere wrede, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing (art.15)

- ❖ Alle vormen van dwangmaatregelen tegen personen met een handicap verbieden.
- ❖ Het opstellen van een actieplan voor de praktische uitvoering van bezoeken door het preventiemechanisme binnen FIRM op plaatsen waar personen van hun vrijheid zijn beroofd.
- ❖ In samenwerking met Unia en het VMRI het preventiemechanisme versterken, zodat het FIRM toezicht kan houden op alle detentieplaatsen.
- ❖ Het verhogen van het bewustzijn over de rechten van personen met een handicap bij alle medewerkers die werken met deze groep.

Vrijheid van mening en meningsuiting en toegang tot informatie (art. 21)

- ❖ Met een wettelijk kader overheidsinstanties die algemene openbare diensten leveren verplichten toegankelijke informatie aan te bieden.
- ❖ De financiële steun voor gebarentolkdiensten verhogen en het beroep van gebarentolk aantrekkelijker maken.

- ❖ Toezicht houden op de uitvoering van de Europese Richtlijn inzake de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties door het noodzakelijke wettelijke kader goed te keuren.
- ❖ De toegankelijkheidsverplichtingen uitbreiden naar de particuliere sector en rechtsmiddelen bieden bij niet-naleving.

Statistieken en het verzamelen van gegevens (art. 31)

- ❖ De term "handicap" definiëren in de gegevensverzameling om vergelijkbaarheid te waarborgen voor contextuele interpretatie.
- ❖ Gebruik maken van de korte reeks vragen over handicaps van de Washington Group on Disability Statistics en de beleidsindicator over de integratie en inspraak van personen met een handicap van de Commissie voor Ontwikkelingsbijstand van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.
- ❖ Een systeem opzetten voor de gecentraliseerde registratie van zowel federale als regionale gegevens, zodat beleid kan worden ontwikkeld voor de uitvoering van het Verdrag op basis van alle beschikbare gegevens.

Omgeving

Toegankelijkheid (art. 9)

- ❖ De toegankelijkheidsnormen voor gebouwen uitbreiden naar bestaande openbare en particuliere gebouwen, evenals andere openbare infrastructuur, met aandacht voor de verschillende vormen van handicap.
- ❖ Uitvoeringsplannen opstellen om deze doelen te realiseren.
- ❖ Voldoende toezicht houden op de naleving van de toegankelijkheidsnormen.

Mobiliteit en openbare werken

Toegankelijkheid (art. 9)

- ❖ Gezaghebbende plannen ontwikkelen om het openbaar vervoer toegankelijk te maken.
- ❖ Een wettelijke garantie invoeren voor autonome toegankelijkheid in overeenstemming met de EU-regelgeving.

Persoonlijke mobiliteit (art. 20)

- ❖ Mobiliteitsbeleid afstemmen op de behoeften van personen met een handicap.

Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Recht op leven (art. 10)

- ❖ Gegevens verzamelen over:
 - De levensverwachting en sterftcijfers van personen met een handicap in instellingen.
 - Doodsoorzaken van jongeren met een handicap.
- ❖ Toegankelijke diensten aanbieden die gericht zijn op het voorkomen van doodsoorzaken bij jongeren met een handicap, inclusief psychosociale ondersteuning.
- ❖ Waarborgen dat personen met een handicap in instellingen toegang hebben tot hoogwaardige gezondheidszorg, medische zorg en andere vormen van ondersteuning.

Vrijwaring van uitbuiting, geweld en misbruik (art. 16)

- ❖ Personen met een handicap op een toegankelijke manier informeren over hoe zij gevallen van geweld kunnen voorkomen, herkennen en melden.
- ❖ Slachtoffers van uitbuiting, geweld of misbruik toegang bieden tot onafhankelijke klachtenmechanismen en passende rechtsmiddelen.
- ❖ Diensten voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld toegankelijk maken.
- ❖ Slachtoffers van geweld in instellingen beschermen tegen vergeldingsmaatregelen.

Zelfstandig wonen en deel uitmaken van de maatschappij (art. 19)

- ❖ Een effectieve deïstitutionaliseringstrategie opstellen en uitvoeren.
- ❖ Voldoende administratieve en financiële middelen beschikbaar stellen voor persoonlijke assistentie, zodat mensen zelfstandig kunnen wonen en actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Dit omvat het afschaffen van wachtlijsten en het verstrekken van toegankelijke informatie over toegang tot persoonlijke assistentie.
- ❖ Ondersteuning bieden aan kinderen en hun verzorgers om hen in staat te stellen, op voet van gelijkheid met andere kinderen, toegang te krijgen tot niet-gesegregeerde diensten op gebieden zoals onderwijs, vrije tijd en huisvesting.

Vlaanderen moet onmiddellijk maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat personen met een handicap zelfstandig kunnen wonen en volledig kunnen deelnemen aan de samenleving (zie §68).

Persoonlijke mobiliteit (art. 20)

- ❖ Mobiliteitshulpmiddelen aanbieden die zijn aangepast aan de persoonlijke behoeften, tegen een betaalbare prijs.
- ❖ Personen met een handicap ouder dan 65 jaar hebben vaak geen recht op mobiliteitshulpmiddelen, -toestellen en ondersteunende technologie.
- ❖ Budgetteringsplannen ontwikkelen om te waarborgen dat voldoende financiële middelen beschikbaar worden gesteld voor het verbeteren van de kwaliteit van essentiële diensten.

Eerbiediging van het privéleven (art. 22)

- ❖ Persoonlijke, gezondheids- en revalidatiegegevens beschermen tegen gebruik voor andere doeleinden dan waarvoor ze zijn verzameld, deze regelmatig bijwerken en valideren, en wissen zodra het doel is bereikt.
- ❖ De EU-wet inzake kunstmatige intelligentie opnemen in de nationale wetgeving en een controleorgaan oprichten dat deskundig is op het gebied van de rechten van het Verdrag, gegevensbescherming en privacy, om de uitvoering hiervan te waarborgen.

Eerbiediging van de woning en het gezinsleven (art. 23)

- ❖ Gezondheidswerkers opleiden en bewustmaken van de rechten van personen met een handicap en hoe zij onbevooroordeelde begeleiding en steun kunnen bieden aan aanstaande ouders na een prenatale diagnose van het syndroom van Down of andere beperkingen.
- ❖ Beleidsmaatregelen aannemen zodat personen met een handicap toegang krijgen tot leeftijds- en gendergerichte informatie en voorlichting over seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, inclusief gezinsplanning, in toegankelijke formaten.
- ❖ Waarborgen dat personen met een handicap toegang hebben tot de diensten van persoonlijke assistenten in plaats van mantelzorgers, zodat zij hun recht op gezinsleven, zelfstandig wonen en deelname aan de samenleving kunnen uitoefenen. Hiertoe moet de wet van 17 mei 2019, die mantelzorgers erkent, herzien worden om de ondersteuningsbehoeften van personen met een handicap expliciet te erkennen.
- ❖ Wetgevings- en beleidsmaatregelen goedkeuren om adequate ondersteuning te bieden aan ouders van kinderen met een handicap, zodat zij hun kinderen in een gezinsomgeving kunnen opvoeden zonder de arbeidsmarkt te hoeven verlaten.

Gezondheid (art. 25)

- ❖ De verplichte toegankelijkheidsnormen uitbreiden naar alle medische en paramedische infrastructuur en gezondheidsdiensten, en deze aanpassen aan leeftijd en gender.

- ❖ Waarborgen dat personen met een handicap op gelijke voet met anderen en tegen betaalbare kosten toegang hebben tot gezondheidszorg, onder andere door specifieke uitkeringen toe te kennen aan personen met een handicap in een financiële achterstand, en deze uitkeringen te integreren in het algemene uitkeringsstelsel in alle gewesten.
- ❖ Zorgen dat het mensenrechtenmodel van handicap, evenals respect voor de waardigheid, autonomie en behoeften van personen met een handicap, systematisch worden opgenomen in de leerplannen voor de opleiding van alle medische en gezondheidsprofessionals.

Integratie en participatie (art. 26)

- ❖ Een duidelijke nationale strategie en uitvoeringsplan ontwikkelen om te waarborgen dat habilitatie- en revalidatieprogramma's en -diensten alomvattend zijn, gericht op het bevorderen en ondersteunen van het recht van personen met een handicap op zelfstandig wonen en deelname aan de maatschappij, en dat deze kosteloos en dichtbij de woonplaats van de personen worden aangeboden.
- ❖ Systematische en voortdurende opleidingen aanbieden over de rechten en behoeften van personen met een handicap voor beroepskrachten en personeel die habilitatie- en revalidatiediensten leveren

Behoorlijke levensstandaard en sociale bescherming (art. 28)

- ❖ Het inkomen van personen met een handicap toereikend maken om een menswaardig leven te kunnen leiden.
- ❖ Actieplannen voor armoedebestrijding aannemen die in het bijzonder aandacht besteden aan de situatie van vrouwen en kinderen met een handicap en ouderen met een handicap.
- ❖ Controlemechanismen implementeren om de effectieve uitvoering van deze actieplannen te waarborgen.

Wonen

Zelfstandig wonen en deel uitmaken van de maatschappij (art. 19)

- ❖ Een effectieve deinstitutionaliseringstrategie opstellen en uitvoeren.
- ❖ Voldoende administratieve en financiële middelen beschikbaar stellen voor persoonlijke assistentie, zodat mensen zelfstandig kunnen wonen en actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Dit omvat het afschaffen van wachtlijsten en het verstrekken van toegankelijke informatie over toegang tot persoonlijke assistentie.

- ❖ Ondersteuning bieden aan kinderen en hun verzorgers om hen in staat te stellen, op voet van gelijkheid met andere kinderen, toegang te krijgen tot niet-gesegregeerde diensten op gebieden zoals onderwijs, vrije tijd en huisvesting.

Vlaanderen moet onmiddellijk maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat personen met een handicap zelfstandig kunnen wonen en volledig kunnen deelnemen aan de samenleving (zie §68).

Toegankelijkheid (art. 9)

- ❖ De toegankelijkheidsnormen voor gebouwen uitbreiden naar bestaande openbare en particuliere gebouwen, evenals andere openbare infrastructuur, met aandacht voor de verschillende vormen van handicap.
- ❖ Uitvoeringsplannen opstellen om deze doelen te realiseren.
- ❖ Voldoende toezicht houden op de naleving van de toegankelijkheidsnormen.

Onderwijs en Vorming

Recht op onderwijs (art. 24)

- ❖ Barrières wegnemen en de uitdagingen aanpakken die een effectieve overgang van bijzonder onderwijs naar inclusief regulier onderwijs belemmeren, onder andere door:
 - Bewustwording te creëren over het recht op inclusief onderwijs.
 - Negatieve houdingen en lage verwachtingen te bestrijden.
 - Onderzoek naar effectieve methodologieën te bevorderen.
 - Goede praktijken te definiëren.
- ❖ Een alomvattend overgangsplan en -strategie ontwikkelen, inclusief een gedetailleerd tijdschema en de nodige financiering, om gecoördineerd inclusief kwaliteitsonderwijs te bevorderen op verschillende beleidsterreinen, met specifieke stappen richting een systeem voor inclusief kwaliteitsonderwijs.
- ❖ Opleiding in inclusief onderwijs en de implementatie ervan verplicht stellen voor al het onderwijzend en niet-onderwijzend personeel in alle scholen, en zorgen voor voldoende gekwalificeerde beroepskrachten die leerlingen met een handicap, inclusief leerlingen met een verstandelijke en/of psychosociale handicap, ondersteunen.
- ❖ Redelijke aanpassingen voorzien voor leerlingen met een handicap op alle onderwijsniveaus, inclusief het hoger onderwijs.

Werk en sociale economie

Werk en werkgelegenheid (art. 27)

- ❖ Een strategie en actieplan ontwikkelen en uitvoeren om de overgang van personen met een handicap van werkloosheid of tewerkstelling in beschutte werkplaatsen naar inclusieve werkgelegenheid op de reguliere arbeidsmarkt te vergemakkelijken.
- ❖ Werkgelegenheidskansen bevorderen en de relevante programma's versterken om de arbeidsparticipatie van personen met een handicap in zowel de particuliere als de openbare sector te vergroten.
- ❖ De bijstand bij het vinden, verkrijgen en behouden van werk, evenals bij de terugkeer naar werk, verbeteren.
- ❖ Het beleid van 2017 inzake de re-integratie van personen na langdurige arbeidsongeschiktheid effectief uitvoeren.
- ❖ Toegankelijke informatie verstrekken over beschikbare maatregelen voor de terugkeer naar regulier werk, redelijke aanpassingen, beschikbare uitkeringen en gespecialiseerde verenigingen in specifieke werkgebieden.
- ❖ Effectieve samenwerking tussen alle betrokken entiteiten die ondersteuning bieden aan personen met een handicap op de arbeidsmarkt waarborgen.

Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Participatie in het politieke en openbare leven (art. 29)

- ❖ Maatregelen verbeteren die de toegankelijkheid van het stemmen waarborgen.
- ❖ Verkiezingsmateriaal en -informatie aanbieden in toegankelijke formaten.
- ❖ Programma's en andere communicatie van politieke partijen in toegankelijke formaten verstrekken.
- ❖ Een strategie aannemen om de effectieve deelname van personen met een handicap in het politieke en openbare leven, evenals in besluitvormingsfuncties van de overheid op alle niveaus en particuliere entiteiten, te bevorderen.

Internationale samenwerking (art. 32)

- ❖ Nauw overleg en actieve betrokkenheid van personen met een handicap waarborgen bij de totstandkoming van internationale samenwerkingsovereenkomsten en -programma's.
- ❖ De noodzakelijke maatregelen nemen om de Europese consensus inzake ontwikkeling uit te voeren en de rechten van personen met een handicap verder te bevorderen.

Nationale tenuitvoerlegging en toezicht (art. 33)

- ❖ De accreditatie met A-status aanvragen voor alle organen die toezicht houden op de uitvoering van het Verdrag, en zo nodig het organisatorisch kader van deze toezichthoudende organen aanpassen om de A-status te verkrijgen.
- ❖ Duidelijke procedures vaststellen voor de betrokkenheid en volledige deelname van personen met een handicap en hun vertegenwoordigende organisaties in alle organen die toezicht houden op de uitvoering van het Verdrag.
- ❖ Een constructief partnerschap opbouwen tussen Unia en het Vlaams Mensenrechteninstituut met het oog op het toezicht op het Verdrag.

Wanneer is de volgende rapportering?

De volgende rapportering zal opnieuw gebeuren via de vereenvoudigde rapportageprocedure in 2031. België moet voor 2 augustus 2031 een nieuw rapport indienen. Belangrijk hierbij is dat de middenveldorganisaties betrokken worden bij het opstellen van een nieuw periodiek rapport. Ten minste 1 jaar op voorhand zal het comité een lijst met vragen bezorgen. Vervolgens zal het comité België opnieuw evalueren.

Wat zal het Vlaams Mensenrechteninstituut doen?

Het Vlaams Mensenrechteninstituut zal de uitvoering van de aanbevelingen van het comité opvolgen, maar we kijken ook ruimer naar de volledige en effectieve uitvoering van alle rechten van personen met handicap van het Verdrag in Vlaanderen. We gaan hiervoor graag de dialoog aan met beleidmakers en administraties. Daarnaast doen we dit door:

- Het behandelen van meldingen van schendingen van mensenrechten en/of klachten over discriminatie in Vlaanderen. We bieden dan eerstelijnsbijstand en kunnen ingeval van mogelijke discriminatie een bemiddeling opstarten. Leidt de bemiddeling niet tot resultaat? Dan kan de Geschillenkamer een oordeel vellen.
- Onafhankelijke en gemotiveerde adviezen, aanbevelingen, voorstellen en verslagen op te stellen ten aanzien van overheden en organisaties.
- Onafhankelijk onderzoek en studies uit te (laten) voeren.
- De stand van zaken van de mensenrechten te monitoren en daarover publiekelijk te rapporteren.

- Breed te informeren en sensibiliseren over mensenrechten, via onder meer bewustwordingscampagnes, vormingen, ...